

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/349/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2117200067
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Holič
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2117200067.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Martin Holič a členiek senátu: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., IČO: 31 335 004, Bajkalská 30, 829 48 Bratislava, proti žalovanej: G. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX/XXX, E., o zaplatenie 32.552,52 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 11Csp/2/2017-69 zo dňa 06.09.2018, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. o zaplatenie úroku 6,59 % p. a. zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia a v časti náhrady trov konania vo výroku III. **p o t v r d z u j e .**

II. Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie vo výroku I. žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 32.002,52 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 32.002,52 eur od 26.07.2016 do zaplatenia, a to do 90 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Vo výroku II. vo zvyšku súd žalobu zamietol. Vo výroku III. súd žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 96 % trov konania.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 až 3 Obchodného zákonníka, § 1 ods. 1 až 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 37, § 39, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, 5, 9, § 54 ods. 1 a 2, § 488, § 489, § 565, § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z.. Vecne argumentoval tým, že z vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žalobca má nárok na uhradenie istiny vo výške 29.273,32 eur, a to s poukazom na to, že dlžníkom reálne poskytol sumu 29.640,- eur (keď si voči istine medziúveru vo výške 30.000,- eur započítal poplatok za spracovanie úveru vo výške 360,- eur), pričom dlžníci uhradili na istinu sumu 366,68 eur. Súd dospel k záveru, že je potrebné vychádzať z toho, že dlžníci čerpali úver 29.640,- eur, z ktorého uhradili sumu 366,68 eur, a preto je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi sumu 29.273,32 eur (29.640,- eur mínus 366,68 eur). Súd mal za to, že žalobca nemal nárok na započítanie si poplatku za spracovanie úveru vo výške 360,- eur, nakoľko takýto poplatok nebol medzi účastníkmi platne dojednaný a žalobca naň nemal nárok. Nie je možné, aby sa sadzobník poplatkov stal súčasťou zmluvy na základe netransparentnej inkorporačnej doložky obsiahnutej v článku VIII. bod 8.10. zmluvy, kde dlžník v rámci textu desaťstranovej zmluvy na 8. strane bez akéhokoľvek zvýraznenia textu „prehlasuje“, že sa oboznámil a súhlasí so Sadzobníkom poplatkov, ktorý tvorí neoddeliteľnú časť zmluvy. Súd žalobcovi priznal vyčíslený úrok z úveru vo výške 2.504,20 eur, keď mal za to, že žalobca si úrok z úveru uplatnil v nižšej výške, ako mal nárok. Žalobca k vyčíslenému úroku z úveru v podaní zo dňa 12.06.2018 uviedol, že nezaplatené úroky za úver vo výške 2.504,20 eur predstavujú nezaplatené úroky

za mesiace 05/2015 až 07/2016 a nezaplatený úrok za úver za mesiac 02/2014, v ktorých mesiacoch žalovaná nerealizovala žiadnu úhradu. Pri údají, že má ísť o úver za mesiace 05/2015 až 07/2016 a za mesiac 02/2014 (t. j. spolu 16 mesiacov), v spojení s tým, že podľa článku V. bodu 5.3. zmluvy zo splátky vo výške 221,62 eur predstavovala suma 164,75 eur splátku 6,59 % p. a. úroku za medziúver, vyplýva, že úrok z úveru za uvedené obdobie má predstavovať sumu 2.636,- eur (164,75 eur × 16). Nakoľko si však žalobca uplatnil úrok z úveru v nižšej sume 2.504,20 eur, súd mu takto uplatnený nárok priznal, keď nemôže prekročiť žalobu a priznať viac. Súd ďalej žalobcovi priznal nárok na poplatky za poistenie v celkovej sume 225,- eur, ktorá suma pozostáva z nezaplatených poplatkov za poistenie úveru typu A vo výške 15,- eur mesačne (dojednanej priamo v zmluve o úvere), za mesiace 05/2015 až 07/2016, t. j. 15 × 15,- eur. Súd žalobcovi nepriznal nárok na zaplatenie poplatkov za 1. upomienku 4 × 15,- eur (účtované dňa 31.05.2014, 31.12.2014, 31.05.2015, 31.10.2015), na zaplatenie poplatkov za 2. upomienku 3 × 15,- eur (účtované dňa 31.01.2015, 30.06.2015, 30.11.2015), na zaplatenie poplatkov za predžalobnú upomienku 2 × 15,- eur (účtované dňa 31.07.2015, 31.12.2015), na zaplatenie poplatkov za individuálne riešenie omeškaných splátok 2 × 15,- eur (účtované dňa 04.09.2015, 09.02.2016), na zaplatenie poplatku za zmenu splátkového plánu 1 × 20,- eur (účtovaný dňa 01.10.2015) a na zaplatenie poplatku za zistenie informácie o pobyte žalovaného v 2. rade z Registra obyvateľov SR 1 × 5,- eur (účtovaný dňa 26.04.2016), t. j. poplatky celkom v sume 190,- eur. Žalobca v konaní ani nepreukázal, že by takéto poplatky z uvedeného dôvodu a v uvedenej výške boli medzi účastníkmi zmluvy výslovne dohodnuté, keď ich uvedenie v sadzobníku poplatkov, ktorý spotrebiteľ nepodpísal, nepostačuje. Vo výroku II. rozsudku žalobu zamietol.

3. V prípade uplatneného nároku žalobcu na zmluvný úrok po splatnosti vo výške 6,59 % ročne zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia, mal súd za to, že žalobu je potrebné v tejto časti zamietnuť, nakoľko žalobca nemá nárok na úroky z úveru po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Zosplatením úveru nastáva predčasne splatnosť úveru, čím dochádza k zmene pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Zmluvné úroky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky, t. j. spolu s istinou, teda dohodnuté úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Po zosplatení úveru sa dlžník, pokiaľ v určenej lehote neuhradí dlh, dostáva do omeškania a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi účastníkmi (viď napr. rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 6Co/300/2017 zo dňa 26.03.2018). Súd dodáva, že ani z ustanovenia § 503 ods. 3 OBZ nevyplýva, že by sa po vyhlásení celého úveru za splatný ďalej úročila istina úveru do zaplatenia, ale vyplýva z neho len to, že v prípade vrátenia peňažných prostriedkov dlžníkom pred dobou splatnosti, prislúchajú veriteľovi úroky len do vrátenia peňažných prostriedkov. Súd poukazuje na to, že Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012 súhlasil s názorom odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania (R 59/1998, 4Obo/143/1998). Vzhľadom na uvedené súd žalobcovi úroky z úveru po zosplatení úveru nepriznal a v tejto časti žalobu ako nedôvodnú vo výroku II. rozsudku zamietol. Keďže dlžníci peňažný záväzok včas a riadne nesplnili, vznikol žalobcovi nárok požadovať od žalovanej, ako jedinej zaviazanej, popri plnení istiny vo výške 32.002,52 eur aj úrok z omeškania, nakoľko ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu. Žalovaná sa dostala do omeškania so zaplatením peňažného dlhu dňa 26.07.2016, nakoľko k zosplateniu úveru došlo dňa 25.07.2016, čo medzi stranami ani nebolo sporné. Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na nariadenie vlády SR č. 87/1995 Zb. má žalobca nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške o 5 percentuálnych bodov viac ako je základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu, teda odo dňa 26.07.2016. Keďže súd dospel k záveru, že opodstatnená je požiadavka žalobcu len na zaplatenie sumy 32.002,52 eur (29.273,32 eur + 2.504,20 eur + 225,- eur), bolo možné priznať žalobcovi nárok na zaplatenie zákonného úroku z omeškania len z tejto sumy. Žalovaná sa dostala do omeškania dňa 26.07.2016, keď výška základnej úrokovej sadzby k uvedenému dňu bola 0,00 %. Žalobca tak má popri dlžnej istine aj nárok na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % (5 + 0,00 %) ročne zo sumy 32.002,52 eur od 26.07.2016 do zaplatenia.

4. Súd považoval žalobu za dôvodnú v časti zaplatenia sumy 32.002,52 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 32.002,52 eur od 26.07.2016 do zaplatenia, preto jej vo výroku I. rozsudku v tejto časti vyhovel, a vo zvyšku (360,- eur + 190,- eur) žalobu ako nedôvodnú vo výroku II. rozsudku zamietol. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 2 CSP, keď žalobcovi bola z uplatnenej istiny priznaná suma 32.002,52 eur s príslušenstvom,

z čoho vyplýva hrubý úspech žalobcu 98 % a hrubý úspech žalovanej 2 %, a teda konečný čistý úspech žalobcu je 96 % (98-2). To v konečnom dôsledku znamená nárok žalobcu voči žalovanej na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 96 % trov konania, o čom súd rozhodol vo výroku III. rozsudku, keď v konaní nebol tvrdený a súd sám nezistil dôvod na postup podľa § 257 CSP. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v zmysle § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

5. Žalobca podal odvolanie proti časti výroku II. napádaného rozsudku, konkrétne v rozsahu zamietnutia nároku žalobcu na 6,59 % p. a. úrok za úver zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia, z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP. Žalobca pokladá názor súdu prvého stupňa za nesprávny. Úrok je cena peňazí v tom zmysle, že veriteľ so sumou požičaných peňazí nemôže disponovať a tvoriť z nich zisk. Pri takomto ponímaní charakteru úroku nie je možné dospieť k záveru, že po vyhlásení mimoriadnej splatnosti žalobcovi neprináleží právo na zaplatenie úroku. Ak by mala byť úvaha súdu prvého stupňa správna, poprela by sa podstata úroku ako odplaty za skutočnosť, že žalobca časť svojho majetku prenechal žalovanému, ktorý ho žalobcovi stále nevrátil. Skutočnosť, že žalobca má právo požadovať vrátenie finančných prostriedkov jednorazovo ešte neznamená, že mu aj boli vrátené. Nakladať s finančnými prostriedkami a tvoriť z nich zisk môže žalobca až po tom, čo mu budú finančné prostriedky skutočne vrátené, nakoľko obchodovať s právom požadovať nejaké finančné prostriedky sa nedá. Teda až do momentu skutočného vrátenia finančných prostriedkov má žalobca obetované finančné prostriedky, s ktorými nemôže nakladať, pričom nakladať s nimi môže žalovaný, a teda žalobcovi má patriť odplata za prenechanie finančných prostriedkov až do momentu ich reálneho vrátenia žalobcovi. V zmysle § 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka dlžník je povinný s vrátením poskytnutého úveru zaplatiť aj dojednané úroky, a to do dňa úplného vrátenia poskytnutých prostriedkov. Uvedený názor je obsiahnutý aj v odbornej literatúre, napr. Beckov Komentár k Obchodnému zákonníku. Nárok veriteľa na úroky za úver až do momentu skutočného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov navyše vyplýva z analogického výkladu k ustanoveniu § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka, na ktoré sám súd prvého stupňa poukázal. Podľa tohto ustanovenia, ak dlžník vráti peňažné prostriedky skôr, než bolo dohodnuté, je povinný platiť úroky len do momentu vrátenia peňažných prostriedkov. Podľa názoru žalobcu je teda nepochybné, že povinnosť dlžníka platiť dohodnutý úrok za úver zaniká až úplným vrátením toho, čo dlžník od veriteľa dostal, a teda zánik povinnosti platiť dohodnutý úrok je viazaná na okamih skutočného vrátenia finančných prostriedkov veriteľovi. Rovnako je nárok veriteľa na požadovanie úrokov za úver až do skutočného vrátenia istiny úveru vyjadrený v § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V opačnom prípade by nastávala v praxi situácia, že dlžník poruší svoju povinnosť, na základe čoho veriteľ využije svoje zákonné právo požadovať vrátenie poskytnutého úveru pred dohodnutou dobou splatnosti, pričom následkom by bolo zhoršenie pozície veriteľa, nakoľko obranou proti dlžníkom vyvolanému protiprávnemu stavu príde veriteľ o nárok na zaplatenie ceny peňazí, ktoré dlžníkovi prenechal. V prípade, ak by porušením povinnosti dlžníka, v dôsledku ktorého veriteľ využije zákonom daný mechanizmus, zanikol veriteľov nárok na zaplatenie úrokov za úver, dlžník by prakticky porušením povinnosti získal pre neho výhodnejšie postavenie, nakoľko by sa „zbavil“ povinnosti plniť zmluvne dohodnuté plnenie. Inak povedané, pre dlžníka je prakticky výhodnejšie okamžite zmluvu porušiť, nakoľko tak nebude musieť platiť úroky podľa splatnosti zmluvy, ale len do momentu, kým sa veriteľ nebude voči porušovaniu zmluvnej povinnosti brániť. Podľa názoru žalobcu je akékoľvek konanie, ktoré porušuje povinnosť a spôsobuje tým výhodu v rozpore s dobrými mravmi a bez pochyby je v rozpore s účelom právnych predpisov vzťahujúcich sa na daný právny vzťah. Rovnaký názor zaujal aj Krajský súd v Prešove v rozsudku zo dňa 14.06.2018, č. k. 14Co/20/2017 - 149. Rovnako je nesprávny názor súdu prvého stupňa o dvojnásobnom zaťažení spotrebiteľa v podobe platenia úrokov a úrokov z omeškania. Úrok z omeškania predstavuje sankciu za porušenie povinnosti, veriteľ je oprávnený požadovať ho popri plnení, na ktoré má nárok. Úrok z omeškania teda v prípade omeškania dlžníka nenahrádza plnenie, ktoré je dlžník povinný poskytnúť, ale nad jeho rámec sa k záväzku dlžníka pripája. Žalobca zároveň uvádza, že nárok veriteľa požadovať úrok za úver až do doby skutočného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov (teda aj po požadovaní jeho predčasného splatenia) vyplýva aj z ostatnej rozhodovacej praxe súdov, napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.01.2018, sp. zn. 5Co/237/2017, uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30.03.2016, sp. zn. 4Cob/5/2016, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 10.03.2016, sp. zn.: 3Co/143/2015, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 16.12.2015, č. k. 41Cob/403/2015 - 201, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28.01.2016, sp. zn. 43Cob/239/143, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 25.06.2015, sp. zn. 14Co/108/2014, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 13.10.2016, č. k. 5Co/412/2015 - 63, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa

14.06.2018, č. k. 14Co/20/2017 - 149. K súdom uvedeným rozhodnutiam Ústavného súdu SR (sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.09.2012) si žalobca dovoľuje poukázať na rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 11.01.2018, sp. zn. 5Co/237/2017, z ktorého si žalobca dovoľuje citovať nasledovné: „Rovnako tak ani z uznesenia IV.ÚS 476/2012-14 z 18.9.2012 ÚS SR nevyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok), lebo ÚS iba skúmal, či existujú skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie KS bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, resp. či postup a rozhodnutie KS vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy a či ich možno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd, ale sa výslovne nevyjadril k správnosti alebo nesprávnosti právneho názoru, zaujatého súdmi pri výklade noriem hmotného práva, z ktorých pri rozhodovaní vychádzali.“ Z uvedeného vyplýva, že Ústavný súd SR sa nevyjadril k správnosti záveru o zániku nároku veriteľa na úroky za úver po splatnosti úveru. Žalobca teda pokladá nárok na zaplatenie úrokov za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti (až do úplného vrátenia poskytnutých finančných prostriedkov) za legitímny a v súlade s rozhodovacou praxou súdov. Napádaný rozsudok v časti zamietnutia žaloby v rozsahu nároku žalobcu na úroky za úver po vyhlásení mimoriadnej splatnosti považuje za nesprávny a navrhuje, aby odvolací súd napádaný rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby čiastočne zmenil tak, že žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi 6,59 % p. a. úrok zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia. Žalobca si uplatňuje náhradu trov odvolacieho konania.

6. Žalovaná odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadrila.

7. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), účinného od 01.07.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 C.s.p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, v dôsledku čoho je namieste rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny s použitím § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdiť.

9. Vzhľadom na to, že žalobca podal odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu zamietnutia nároku žalobcu na 6,59 % p. a. úrok za úver zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia, vo zvyšnej vyhovujúcej časti, ako aj vo zvyšnej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a nestal sa predmetom odvolacieho prieskumu.

10. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i v prevažnej miere správne právne posúdil.

11. Pretože odvolací súd preberá v celom rozsahu súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na rozhodnutie v danej veci, výsledky dokazovania správne vyhodnotil a dospel i k správnym skutkovým záverom pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom uplatneného nároku, a pretože odvolací súd zároveň v prevažnej miere zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 C.s.p. odkazuje na prevažne správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia rozsudku.

12. Z obsahu spisu vyplýva, že dňa 17.02.2014 bola medzi žalobcom ako veriteľom, žalovanou ako dlžníkom a pôvodným žalovaným v 2. rade ako spoludlžníkom uzavretá Zmluva o úvere č. 0697954 1 02. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie mimoriadneho medziúveru vo výške 30.000,- eur zo strany žalobcu ako veriteľa žalovaným ako solidárnym dlžníkom, a to na preklopenie obdobia, kým dlžníci splnia

všetky podmienky na pridelenie cieľovej sumy a poskytnutie stavebného úveru. Pri dodržaní všetkých zmluvných podmienok, ako aj všeobecných podmienok pre stavebné sporenie pre fyzické osoby sa mal medziúver zúčtovať s nasporenou sumou na účte stavebného sporenia, čím sa mal medziúver zmeniť na stavebný úver vo výške cca 17.811,30 eur. Z článku III. ods. 3.1 zmluvy vyplýva, že účelom úveru je modernizácia a obnova bytu, rodinného domu vrátane súvisiacich drobných stavieb, bytového domu alebo na udržiavacie práce na nich. Žalobca ako veriteľ poskytol dlžníkom medziúver vo výške 30.000,- eur, z ktorej sumy z dôvodu započítania poplatku 360,- eur za spracovanie úveru v zmysle článku VIII. bod 8.1. úverovej zmluvy vyplatil sumu 29.640,- eur. Úroková sadzba úrokov za úver bola dohodnutá vo výške 6,59 % ročne. Žalovaní sa zaviazali splácať úver pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 221,62 eur, ktoré pozostávali z vkladu na účet sporenia vo výške 41,87 eur, zo splátky 6,59% ročne úroku za medziúver vo výške 164,75 eur a poplatku za poistenie úveru vo výške 15,- eur, ktoré jednotlivé splátky boli splatné do 15. dňa v mesiaci. Žalovaní sa dostali do omeškania so splácaním splátok úveru, z ktorého dôvodu žalobca žalovaných upozornil listom zo dňa 30.05.2016 na možnosť zosplatnenia úveru. Nakoľko žalovaní omeškané splátky nedoplatili, vyhlásil žalobca dňa 25.07.2016 mimoriadnu splatnosť úveru. Dlžníci podľa nepopretého, a preto nesporného tvrdenia žalobcu, uhradili žalobcovi na úver celkom sumu 366,68 eur, ktorá bola započítaná na istinu. Na majetok pôvodného žalovaného v 2. rade ako spoludlžníka bol vyhlásený konkurz, s tým, že bol zbavený všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze v rozsahu, v akom nebudú uspokojené v konkurze a dlhov, ktoré sú vylúčené z uspokojenia, a preto bolo konanie vedené proti nemu zastavené a žalobca sa domáha plnenia iba od žalovanej ako dlžníčky.

13. Podstatnou spornou otázkou zostalo, aký má vplyv zosplatnenie úveru na ďalšie úročenie, t. j. či má veriteľ nárok na zmluvne dohodnuté úroky z úveru aj po zosplatnení, alebo po takomto zosplatnení má nárok len na zákonné úroky z omeškania.

14. Pre jednoznačné určenie plnení, ktoré má veriteľ právo od dlžníka požadovať, je potrebné jasne rozlíšiť úrok zmluvný od úroku z omeškania, a to najmä z časového hľadiska. Zmluvný úrok je plnenie, ktoré má akcesorickú povahu. Je teda spojené s istinou úveru a od jej existencie závisí aj samotný zmluvný úrok. Veriteľ sa môže rozhodnúť, či bude úrok z poskytnutého úveru požadovať. Zmluvný úrok je vlastne odmena veriteľa za to, že poskytol finančné prostriedky dlžníkovi. Veriteľovi, ktorý poskytne dlžníkovi úver, popri nároku na vrátenie poskytnutej sumy úveru vzniká aj právo na zmluvné úroky, teda na akúsi odmenu za to, že svoje finančné zdroje poskytol inému, za podmienok a vo výške, ktoré si dohodnú v zmluve.

15. Oproti zmluvným úrokom je úrok z omeškania odlišným inštitútom definovaným v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis. Dlžník sa dostane do omeškania so splatením dlhu, ten sa stane splatným a následne nastupuje právo veriteľa požadovať úrok z omeškania a prípadne aj zmluvnú pokutu.

16. Odpoveď na otázku, či možno zmluvné úroky požadovať aj po splatnosti úveru, spočíva primárne v posúdení, či je potrebné ustanovenie § 517 ods. 2 OZ považovať za kogentné (bez možnosti sa od neho odchýliť) alebo plne dispozitívne (dá sa od jeho znenia odchýliť). Kogentný výklad znamená, že ak je dlžník v omeškaní, môže veriteľ požadovať iba samotné plnenie dlžnej istiny a následne úrok z omeškania, ktorý je pre spotrebiteľské úverové vzťahy limitovaný (na rozdiel od úpravy podľa Obchodného zákonníka, podľa ktorej sa strany môžu dohodnúť na výške úroku a táto nie je pre obchodnoprávne vzťahy limitovaná).

17. Je nesporným, že za úver možno dohodnúť úroky a že možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta).

18. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a ide o nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok.

19. Podľa názoru vyslovenom i v rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. júna 2015 sp. zn. 6Co/190/2014) iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto rozdiel spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy dlžník už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kde dlžník by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej mal nárok na úroky zo sumy, ktorú by mu dlžník na výzvu nevrátil. Išlo by o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však dlžníkovi - spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

20. Odvolací súd si je vedomý, že súdna prax v otázke nároku na úroky z úveru za čas po jeho predčasnom zosplatnení nie je jednotná, o čom svedčia i žalobcom v odvolaní poukázané rozhodnutia krajských súdov, avšak v tejto otázke sa odvolací súd prikláňa k názoru, že veriteľovi patria úroky z úveru len na čas do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. V danom prípade si strany v zmluve dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Konečná splatnosť úveru bola v zmluve dohodnutá, žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplatneniu celého úveru skôr. Je nesporné, že úverový vzťah spočíva v poskytnutí peňažných prostriedkov a do vrátenia poskytnutých prostriedkov má dlžník platiť úroky. Účastníci úveru si pritom nemusia dohodnúť čas, na ktorý sa úver poskytuje. V takom prípade vzniká právo na úroky až do vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov. Pokiaľ si však účastníci úveru dohodnú úverové obdobie a dlžník poskytnuté peňažné prostriedky do dohodnutej doby nevrátil, prichádzajú do úvahy za obdobie od splatnosti úveru úroky z omeškania. Odvolací súd sa pritom opiera o judikatúru vyšších súdov, od ktorej nebol dôvod odkloniť sa v danom prípade. Závery Najvyššieho súdu SR obsiahnuté v rozhodnutí pod č. R 59/1998 (sp. zn. 4Cdo/143/98), na ktoré poukázal prvoinštančný súd i odvolateľ v podanom odvolaní, boli prijaté i v potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Prešove č. k. 29C/131/2011-127 z 23.11.2011, ktoré úsudky súdov napokon akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012, keď uviedol, že k záveru súdov, že „...pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný (tzv. zosplatnenie úveru), potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie úrokov z úveru“, Ústavný súd SR nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, keď krajský súd sa stotožnil s podrobne odôvodneným právnym názorom okresného súdu, jasne, zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu.

21. Ústavný súd sa teda v tomto svojom rozhodnutí vyjadril aj k meritu odvolania. Aj odvolací súd zastáva názor, že ak spotrebiteľ po zosplatnení už nemá právny titul peňažné prostriedky veriteľa užívať, niet dôvodu, aby veriteľ inkasoval úroky náležiacie mu pri oprávnenej držbe finančných prostriedkov spotrebiteľom, náležia mu ale úroky z omeškania. Pri predčasnom a mimoriadnom zosplatnení úveru

vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. Veriteľ teda navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

22. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd potom rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietnutej časti vo výroku II. v napadnutej zamietajúcej časti vo výroku II. o zaplatenie úroku 6,59 % p. a. zo sumy 29.633,32 eur od 26.07.2016 do zaplatenia a v závislom výroku o náhrade trov konania vo výroku III., odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutom, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti potvrdil.

23. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a § 396 ods. 1 C.s.p. žalovanej ako úspešnej strane sporu vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, odvolací súd však vychádzal z toho, že žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, keď sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila, ani si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, preto bolo dôvodné žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznať.

24. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).